

els autors, un d'ells també donant de peces, han realitzat un acurat catàleg del fons i l'han publicat. El fons comprèn peces catalanes i angevines i compta amb algunes monedes importants, com ara el raríssim carlí d'argent de Ferran I de Sulmona i tres peces del també rar sestí d'aram de Frederic III i d'aquest mateix taller. Com recordarem, aquestes peces porten les lletres SMPE, element heràldic de la ciutat escollit el 1410 en una incipient decisió de caràcter netament renaixentista, ja que correspon a les primeres lletres del vers del poeta Ovidi, del temps romà i nat a Sulmona, que diu: SULMO MIHI PATRIA EST.

M. de Crusafont

LABROT, Jacques, "Méreaux, jetons et sceaux des ribauds et des femmes folles, étranges témoins de la sexualité et de la prostitution médiévales", *Moyen Age* 104, 2016, p. 80-87.

En aquesta ocasió, l'infatigable especialista en els gitons i méreaux medievals centra el seu interès en els ploms i gitons relacionats amb el sexe, les explícites figures dels quals (masculines i femenines) ornem tot un seguit de peces d'aquest tipus i, en alguns casos, tenen relació amb les festes carnavalesques i amb el Rei Carnestoltes que llavors era elegit. L'autor ens apropa als costums medievals pel que fa als prostíbuls, amb escenes del bany i l'àpat que solia precedir l'acte amorós, amb multitud d'imatges de l'època obtingudes de gravats coetanis.

És només un exemple dels nombrosos treballs de l'autor, que abans publicava aquestes recerques en quaderns propis i que ara ha aprofitat l'acollida de la revista divulgativa de temàtica medieval per a difondre'ls, cosa que li permet millorar les il·lustracions i afegir-hi làmines en color que ens ajuden a situar-nos en el context de l'ús d'aquestes peces.

M. de Crusafont

MARY, Jean-Christophe, "Le monnayage de Guillaume Taillefer, comte de Toulouse (Xe-XIe siècle)", *Bulletin de la Société Française de Numismatique* 71, octubre 2016, p. 322-331.

Encara que sembla que això va canviant, el fet és que el sector medieval segueix essent el parent pobre de la numismàtica, i el sector senyorial, el més desatès. És per això que cal agrair les noves aportacions en un sector que, per la seva obscuritat, manté una gran quantitat d'incògnites pendents. En aquesta oca-

sió, l'autor s'ha enfrontat amb el problemàtic temps de regiment del comte Guillem Tallaferro de Tolosa i ja comença per dir-nos que els anys del seu domini, que abans s'havia fet gairebé centenari (978-1037), s'ha reduït ara a una data imprecisa entre el 998 i el 1003 i amb un acabament més segur el 1037. L'autor ha reunit una gran quantitat de material referent als amonedaments a nom de Guillem, un fet prou meritori tenint en compte la seva raresa, i n'ha fet un acurat estudi. Amb l'anàlisi de llegendes i tipologia de les lletres, arriba a establir sis grups d'amonedaments. La varietat de tipus el porta a concloure que, probablement, encara caldria fer un desdoblament en dos comtes de nom Guillem i que, per tant, només una part d'aquest material ha de correspondre a Guillem Tallaferro i a la cronologia indicada al principi.

M. de Crusafont

PARVERIE, Marc, "Les armatures monétiformes su type des dinars almoravides", *Cahiers Numismatiques* 205, Société d'Études Numismatiques et Archéologiques, setembre 2015, p. 39-44.

L'autor ens presenta diferents peces que tenen l'aspecte d'anells, amb un botó de bronze daurat format per imitacions dels dinars almoràvits i fets amb prou cura com per a poder-ne fer la lectura corresponent. Relaciona aquestes peces amb altres tipus d'objectes que porten també elements monetiformes imitant monedes medievals cristianes, dels quals presenta un nou exemplar. Fa notar l'habitual correcció d'aquestes peces, que no es poden, doncs, considerar com a simples ornaments, i s'interroga sobre quina en podria ésser la funció. Conclou que la seva bona execució mostra que probablement foren gravats pels mateixos gravadors de la seca i que, potser, tenien alguna funció indicativa per a objectes relacionats amb el control de les fabricacions, com ara capses per a guardar-hi mostres. Al marge d'això, aquestes peces d'imitació musulmana demostren també la circulació de l'or musulmà a la zona occitana.

M. de Crusafont

RODRÍGUEZ CASANOVA, Isabel / CANTO GARCÍA, Alberto J. / VICO MONTEOLIVA, Jesús, M. *Gómez-Moreno y la moneda visigoda. Investigación y coleccionismo en España (siglos XIX-XX)*, Real Academia de la Historia, Madrid, 2014.

Gómez-Moreno, amb 300 treballs publicats en camps ben diferents i posseïdor de gairebé tants càrrecs com treballs, és una figura de l'arqueologia i de la